

РЕШЕНИЕ

№ 5841

гр. София, 12.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 61 СЪСТАВ, в публично заседание на четиринадесети февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ЕМИЛИЯ АТ. КОЛЕВА

при участието на секретаря ЦВЕТОЗАРА К. ИВАНОВА
като разгледа докладваното от ЕМИЛИЯ АТ. КОЛЕВА Гражданско дело № 20221110110416 по описа за 2022 година

Производството е образувано по искова молба, подадена от „*** ****“ ЕООД против Й. А. П., с която са предявени за разглеждане кумулативно обективно съединени установителни искове по чл. 422, ал. 1 от ГПК, вр.

чл. 122, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 79, ал.1 ЗЗД, вр. чл. 9 ЗПК, вр. чл. 240, ал. 2 ЗЗД и с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, за признаване на установено за установено в отношенията между страните, че ответникът дължи на ищеца следните суми: сумата от 3028,77 лв. – неплатена главница по договор за кредит № ***** от 02.01.2014г. , ведно със законната лихва от постъпване на заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК – 26.11.2021г. до окончателно изплащане на вземането; сумата от 1503,71 лева - договорно възнаграждение за периода от 04.06.2016г. до 04.05.2018г.; 1501,27 лева – лихва за забава за периода от 04.05.2018 г. до 25.11.2021 г. , за които е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК по ч.гр.д. 67923/2021 г. по описа на СРС, 61 с-в.

Предявеният иск е обоснован с твърдения, че на 02.01.2014г. между „*****“ ЕООД, като кредитодател и Е. Гева В. и Й. А. П., като солидарни длъжници, е сключен договор за потребителски кредит № ***** , по силата на който ищецът в настоящото производство и кредитодател по договора се съгласил да предостави на кредитополучателя Е. Гева В. сумата от 4100 лева в заем, срещу което в тежест на ответника възникнало задължение да върне получената сума на 48 броя равни месечни вноски, всяка от които в размер на 190,25 лв. Кредитополучателят Е. В. е пожелала да бъде извършено рефинансиране на стари нейни задължения, като кредитодателят е превел сумите в размер на 1556,31 лв. към „****“ ООД, сумите от 737,50 лв. към „****“ АД и сумите от 1049,59 лв. към „****“ ООД, като остатъкът от отпуснатата в кредит сума в размер на 756,60 лв. е преведена на 02.01.2014г. по банкова сметка на Е. В.. Съгласно договора Й. А. П. се е задължил в качеството си на съдължник да отговаря солидарно с Е. В. за изпълнението на задълженията по договора при условията, посочени в него. На 29.12.2014 г. между кредитодателя и солидарните длъжници бил сключен анекс за разсрочване на кредита, като погасителна вноска №10 и №11 трябвало да бъдат изпълнени в края на погасителния план. Ищецът посочва, че длъжникът е направил в полза на кредитора 26 пълни и една непълна погасителна вноска, поради което изпаднал в забава съгласно погасителния план. Посочва,

че падежът на последната вноска съгласно погасителния план бил на 04.05.2018г. Поради неизпълнение на договорното задължение, ищецът подал заявление за издаване на заповед за изпълнение, въз основа на което била издадена заповед за изпълнение. Предвид дадени указания на съда, ищецът предявява настоящия установителен иск. Претендира присъждането на разноски, включително юрисконсултско възнаграждение.

В срока и реда по чл. 131 ГПК е постъпил писмен отговор от ответника, в който се изразява становище за неоснователност на иска. Посочва, че се е задължил по договор за кредит като солидарен длъжник и, че сумата в размер на 756,60 лв. е преведена по банкова сметка на кредитополучателя Е. В.. Посочва, че не е получавал суми по кредита, поради което твърди, че основание за солидарната му отговорност към кредитодателя е по договор за поръчителство. Оспорва да се е съгласил за промяна на срока на ползване на кредита, отразено в анекс № 1, като твърди, че подписите под Анекс №1 към договора за потребителски кредит за отлагане на вноски и в Коригиран погасителен план към договора за потребителски кредит на основата на Анекс № 1 не са положени от него. Посочва, че всяка от вноските по кредита се погасява по давност в 3-годишен срок от датата на изискуемостта ѝ, поради което твърди, че вземанията са погасени по давност. Посочва, че са изискуеми вноските с падеж след 04.06.2016г., както и вноските с падеж 04.11.2014г. и 04.12.2014г., като посочва, че кредиторът е можел да предяви иск в 6-месечен срок след падежната дата срещу главния длъжник и срещу него като поръчител, поради което на основание чл.147, ал.1 ЗЗД задължението му е преклудирано. Претендира разноски, включително адвокатско възнаграждение.

Съдът, като обсъди доводите и възраженията на страните и събраните по делото доказателства, преценени поотделно и в тяхната съвкупност, намира за установено от фактическа страна следното:

За основателността на предявения иск по чл. 422, ал. 1 от ГПК, вр. чл. 122, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 79, ал.1 ЗЗД, вр. чл. 9 ЗПК, вр. чл. 240, ал. 2 ЗЗД ищецът следва да установи в условията на пълно и главно доказване следните кумулативни предпоставки: 1) възникването на валидно облигационно отношение между ищеца и ответника, по силата на което ответникът се е задължил като солидарен длъжник заедно с кредитополучателя да изпълни неговите задължения по договор за кредит; 2) кредитодателят е изпълнил своите задължения по договора, като е предоставил сумата на кредитополучателя; 3) валидна уговорка за договорно възнаграждение; 4) настъпване на падежа на задължението за връщане на вноските по заема; 5) размер на дълга за главница и договорното възнаграждение.

В случай на доказване на посочените обстоятелства ответникът следва да представи доказателства, че е погасил своето задължение, както и останалите си възражения срещу вземането.

В процеса с оглед становището на ответницата в отговора на исковата молба между страните е безспорно и поради това ненуждаещо се от доказване, че между „*****“ ЕООД, като кредитодател и Е. Гева В., като кредитополучател е сключен договор за кредит № *****/02.01.2014г., по силата на който Е. В. е получила в заем сумата от 756,60 лв. по лична банкова сметка, а остатъкът до размера от 4100 лв. са заплатени за погасяване на нейни задължения към 3 кредитни институции, срещу което Е. В. се е задължила да върне сума съобразно условията по договор за кредит, на 48 равни месечни погасителни вноски по 190,25 лв. всяка, с падеж до 4-то число на всеки месец съобразно погасителен план; че Й. А. П. на 02.01.2014г. е подписал договор за кредит № *****/02.01.2014г. в качеството на солидарен длъжник.

От документите по делото се установява, че договорът за потребителски кредит е отпуснат за сума от 4100 лв., платима на 48 вноски, всяка в размер от 190,25 лв., при ГПР от 58,28% и годишен лихвен процент от 46,81% и с уговорена падежна дата –4-ти ден от месеца.

Съгласно чл. 10.1 и чл. 10.2 от ОУ (лист 12-13 по делото) - солидарния длъжник се

задължава да отговаря по реда на чл. 121 – 127 ЗЗД за всички задължения на кредитополучателя, свързани с погасяване на кредита за всички отпуснати на кредитополучателя релолвинги, договорни санкции и следващи задължения, произтичащи от общи условия, като е уговорено, че задълженията са поети при условията на солидарност и кредиторът има право да търси изпълнение на задълженията от който и да е от тях.

В общите условия също така е уговорено, че както кредитополучателят, така и солидарният длъжник имат право да погасят предсрочно кредита преди падежа (чл.7.2.2. от ОУ), имат право да правят извлечение по сметка по всяко време (чл.7.3 от ОУ), условие за обявяване на кредита за предсрочно изискуем са просрочване на плащане по кредита, при нарушаване на задълженията по договора както от страна на кредитополучателя, така и на солидарния длъжник (чл.12.5 от ОУ). В договора също така е уговорено, че при надлежно попълнен договор за потребителски кредит от клиента и солидарния длъжник кредиторът се задължава да отпусне на клиента договорената парична сума (чл.3.2 от ОУ), като за ползване на сумата клиентът дължи на кредитора договорно възнаграждение (чл. 4.1 и чл. 6.1 от ОУ). В договора за кредит е уговорено право на клиента да се откаже от договора за потребителски кредит без да посочва причина и без заплащане на обезщетение или неустойка (чл.7.1 от ОУ).

Като доказателство е представен и анекс № 1*** г. към договор за потребителски кредит № ***** за отлагане на вноски (лист 20-21 по делото). Видно от представения анекс кредиторът се съгласява да отложи заплащане на вноски № 10 и 11 с падежни дати – съответно на 04.11.2014 г. и 04.12.2014 г., като вместо това страните заплатят вноски № 51 и 52, като се променя и ГПР, който се определя на 52,56%, а годишния лихвен процент става 42.99%, изчислен на база остатъчната главница 30 дни преди падежа на първата отложена вноска.

Ответникът оспорва автентичността на подписа си в представения анекс по реда и в сроковете по чл. 193 ГПК, поради което по делото е назначена съдебно-графическа експертиза.

Съгласно заключението на вещото лице по експертизата - подписите в графи „Й. А. П.“ на всеки лист в Анекс № 1 от 29.12.2014 г. към договор за потребителски кредит № ***** за отлагане на вноски и в коригиран погасителен план от 29.12.2014 г. към същия договор, не са положени от Й. А. П.. Съдът кредитира заключението на вещото лице по съдебно-графическата експертиза като обективно, компетентно дадено, всестранно и пълно.

Въз основа на заключението на вещото лице следва да се счита за доказано оспорването на автентичността по реда на чл. 193 ГПК на представения анекс № 1*** г. Съгласно чл. 180 ГПК до доказване на противното съдът е длъжен да приеме за автор на документа лицето, което е подписало документа. С доказването на неавтентичността на представения анекс № 1 се оборва и формалната доказателствена сила на документа (чл.180 ГПК) и по делото следва да се счита за установено, че Анекс № 1/17.12.2014 г. не е подписан от Й. П. в качеството му на солидарен длъжник.

При така установените факти, съдът намира от правна страна следното:

Страните не спорят, а и от представените по делото доказателства се установява, че между Е. В. в качеството си на клиент и „*****“ ЕООД, като кредитор е сключен договор за кредит № *****/02.01.2014г., по силата на който кредитодателят се е задължил да предостави на клиента сумата от 4100 лв., като Й. А. П. на 02.01.2014г. е подписал договора като солидарен длъжник.

Не се спори по делото и че кредитодателят е изпълнил задълженията си по договора за кредит и е предоставил съобразно договора сумата по договора за кредит на кредитополучателя – Е. Г.ева В..

Спорно между страните по делото е дали действително ответникът се е задължил като солидарен длъжник или като поръчител. Съдът намира, че възникналият спор е за действителното съдържание на уговорката за солидарна отговорност в договора и поради

това действителната воля на страните следва да се тълкува съгласно правилата на чл. 20 ЗЗД. На тълкуване следва да подлежат само неясни уговорки в договора, по които е налице спор между страните, като при тълкуването следва да се търси действителната обща воля на страните, отделните уговорки да се тълкуват във връзка една с друга и да се разбират в смисъла, който произтича от цялостния договор, тълкуването следва да е съобразено с целта на договора, обичаите в практиката и добросъвестността. В процесния случай на тълкуване подлежи уговорката на т. 10.1 от ОУ на договора, която регламентира отговорността на солидарния длъжник за изпълнение на задълженията на кредитополучателя, включително за договорни санкции и следващи задължения, произтичащи от договора за потребителски кредит и общите условия. Уговорката за отговорността на солидарния длъжник изрично препраща към общите правила на солидарността по ЗЗД – чл. 121 – 127 ЗЗД.

Тълкувайки всички договорни клаузи, уреждащи отговорността на солидарния длъжник съдът достига до извода, че със сключване на договора е възникнала пасивна солидарност за ответника за задълженията по договора. Анализирайки цялостния режим на отговорността на солидарния длъжник съдът достига до извода, че целта на страните чрез сключване на договора е обезпечаване на задължението на кредитополучателя (наричан в договора „клиент“) чрез отговорност на още едно лице, което да отговаря с имуществото си и по този начин да обезпечи изпълнението на задължението. За възникването на солидарната отговорност обаче е необходимо правно основание и не е достатъчно в договора да е записано, че едно лице отговаря солидарно. Съгласно задължителната съдебна практика на ВКС, изразена в Решение № 213 от 6.01.2017г. на ВКС по гр. д. № 5864/2015 г., ВКС, IV г.о., по реда на чл. 291 ГПК, солидарната отговорност е налице във всички случаи, когато кредиторът има възможност да изисква от всеки от длъжниците цялото си вземане, като изпълнението на един погасява дълга и освобождава всички длъжници (чл. 122 ЗЗД), поради което общите правила, уредени в чл. 121-127 ЗЗД, са приложими за всички случаи, когато е налице пасивна солидарност, стига нещо друго да не е уговорено, но конкретното съдържание на договора се установява както от изрично съдържащите се в този смисъл уговорки, така и от основанията за възникване на солидарността. Съдът трябва да установи вида на солидарната отговорност, според основанията за нейното възникване, за да определи спецификата на конкретните облигационни отношения. Квалификацията на правоотношението, давана от страните, сама по себе си също не е определяща за неговата същност, важни са съдържателните уговорки, съгласието на страните и преследваната от тях цел.

В мотивите към решение № 24/03.04.2013 г. по т. д. № 998/2011 г. на I т. о. на ВКС е изяснено, че съгласно чл. 121 ЗЗД солидарност между двама длъжници възниква по силата на закона или ако е уговорена между страните. Посочено е, че такава може да възникне, когато длъжниците са съдлъжници, а също и при договор за поръчителство, но двете хипотези са различни. Даден е пример с договор за заем. Солидарно задължени са лицата, които са получили паричната сума общо, без разграничение каква част поема всяко едно от тях и независимо от това на кое от тези лица е предадена фактически, като кредиторът може да претендира пълния размер на предоставения заем от всеки един от длъжниците. Солидарна отговорност възниква и при договор за поръчителство – чл. 141, ал. 1 ЗЗД, когато едно лице отговаря пред кредитора за изпълнение на задължението на длъжника, или в случая на договор за заем, поръчителят отговаря пред кредитора за връщане на паричната сума, без да е получил същата в собственост.

В процесния случай, съдът намира, че ответникът Й. П. е подписал договора не като съдлъжник, а като поръчител, тъй като в договора е посочено, че кредиторът отпуска сума само на кредитополучателя (чл.9.1 от договора), а солидарния длъжник не получава парични суми по договора, но отговаря за изпълнението на всички задължения на клиента. Макар поръчителят да е вид солидарен длъжник – чл. 141, ал. 1 ЗЗД, има съществени различия между общия режим на солидарността, уреден в чл. 121-127 ЗЗД и отговорността на поръчителя. Солидарните задължения са самостоятелни и всеки от солидарните длъжници отговаря на собствено основание, а съществуването на едно от задълженията не е

предпоставка за съществуването на другото, докато отговорността на поръчителя е акцесорна на отговорността на главния длъжник. В процесния случай, отговорността на т.нар. солидарен длъжник по договора е за изпълнение на задълженията на кредитополучателя („клиента“, според терминологията на договора), а не на собствено основание. В чл.10.1 е посочено, че т.нар. солидарен длъжник (според терминологията на договора) отговаря за всички последици от неизпълнението на кредитополучателя, в това число и за наложени договорни санкции, което е характерно за отговорността на поръчителя – чл. 140 ЗЗД. При солидарните длъжници изпадането на един длъжник в забава няма действие за останалите длъжници – чл.126, ал.2 ЗЗД, поради което и солидарните длъжници не отговарят за изпадането в забава или пълното виновно неизпълнение на друг солидарен длъжник. На следващо място, кредиторът може да поиска изпълнение както от длъжника, така и от поръчителят, без да е длъжен да се обърне първо към главния длъжник. Поради това, договорната клауза на чл. 10.2 от ОУ на договора, където е посочено, че кредиторът има право да иска изпълнение както от солидарния длъжник, така и от клиента, не променят извода, че в случая се касае за поръчителство, а не за обикновена солидарна отговорност.

На следващо място, съгласно чл. 7.1 от Общите условия, само кредитополучателят има право да се откаже от договора в срок от 14 дни, като такава възможност не е уредена в полза на т.нар. солидарен длъжник, поради което следва да се приеме, че само кредитополучателят е страна по договора за кредит. Съгласно чл.7.2.3 от Общите условия т.нар. солидарен длъжник разполага единствено с правото да погаси предсрочно договора за кредит, включително в 14-дневния срок след сключването на договора, при което дължи да заплати на кредитора обезщетение в размер на 1% от предсрочно погасената сума по договора, но с такова право разполага и поръчителят (арг. от чл.141, ал.1 вр. с чл. 70, ал.2 ЗЗД).

Поръчителят, съгласно чл. 147, ал. 1 ЗЗД, не отговаря за главното задължение, ако кредиторът не е предявил иска си в шестмесечен срок от падежа. Шестмесечният срок е преклузивен и с изтичането му се прекратява самото поръчителство. За изтичането на срока съдът е длъжен да следи и служебно.

Съгласно ТР № 5 от 21.01.2022 г. по т. д. № 5/2019 г., ВКС, ОСГТК, при уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, шестмесечният срок по чл. 147, ал. 1 ЗЗД започва да тече от настъпване на изискуемостта на цЕ.Я дълг, включително в хипотеза на предсрочна изискуемост.

Следователно релевантно в процесния случай е дали ищецът „*****“ ЕООД е предявил иск срещу главния длъжник по договора – Е. Гева В. в 6-месечен срок от настъпване на изискуемостта на последната вноска по кредита. Доколкото по настоящото дело се установи, че поръчителят не е подписал анекс № 1*** г. за отсрочване на две погасителни вноски по кредита, т.е. не се е съгласил с продължаване на срока на кредита, релевантен за отговорността на поръчителя е крайният срок за заплащане на последната погасителна вноска по кредита (04.01.2018 г.) съгласно първоначалния договор за кредит от 02.01.2014 г. По делото няма наведени твърдения за предявен иск срещу главния длъжник, а искът срещу поръчителя е предявен на 26.11.2021 г., т.е. след изтичане на 6-месечния срок, поради което правата на кредитора срещу поръчителя са се прекратили и ответникът не следва да отговаря за задълженията на кредитополучателя.

Поради всичко това, съдът намира, че предявените иски за заплащане на главница, договорно възнаграждение и обезщетение за забава са неоснователни и следва да се отхвърлят изцяло.

Относно разноските:

При този изход на спора право на разноски има единствено ответникът. По делото ответникът е доказал следните разноски: 1120 лв. – за заплатено адвокатско възнаграждение, 300лв. – за заплатен депозит за съдебно-графическа експертиза. Ищецът е направил възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение на ответника. Доколкото адвокатското възнаграждение по настоящото дело е заплатено по договор за правна защита

и съдействие, сключен на 16.06.2022 г., т.е. преди влизане в сила на последните промени в Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения (обн. ДВ – бр. 88 от 4.11.2022 г., в сила от 08.11.2022 г.), релевантна за определяне на минималния размер е старата редакция на чл. 7, ал. 2 от Наредбата (ред. бр. 68 от 2020 г. – изм.). Поради това и доколкото съгласно чл. 2, ал. 5 от Наредбата (ред. бр. 68 от 2020 г. – изм.) адвокатско възнаграждение се определя за всеки предявен иск поотделно, минималният размер на адвокатското възнаграждение е 1112,36 лв. Преценявайки фактическата и правна сложност на делото, която е около средната, както и продължителността на делото в две съдебни заседания, съдът намира, че следва да се присъди адвокатското възнаграждение на процесуалния представител на ответника на осн. чл. 78, ал. 6 ГПК в размер на сумата от 1120 лв.

С оглед посоченото, разноските в тежест на ищеца са 1420 лв.

В заповедното производство ответникът не е сторил разноски.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените от „*****“ ЕООД, с ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: *****, бул. *** № *** вх. В, ет. 7, **срещу** Й. А. П., с ЕГН *****, с адрес: *****, ***** **искове** с правно основание чл. 422, ал. 1 от ГПК, вр. чл. 122, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 79, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 9 ЗПК, вр. чл. 240, ал. 2 ЗЗД и с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, за признаване за установено в отношенията между страните, че Й. А. П. дължи на ищеца сумата от 3028,77 лв. – неплатена главница по договор за кредит № ***** от 02.01.2014г., ведно със законната лихва от депозирание на заявлението за издаване на заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК – 26.11.2021г. до окончателно изплащане на вземането; сумата от 1503,71 лева – договорно възнаграждение за периода от 04.06.2016 г. до 04.05.2018 г.; сумата от 1501,27 лева – лихва за забава за периода от 04.05.2018 г. до 25.11.2021г., за които е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК по ч.гр.д. 67923/2021 г. по описа на СРС, 61 с-в.

ОСЪЖДА „*****“ ЕООД, с ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: *****, бул. *** № *** вх. В, ет. 7 да заплати на Й. А. П., с ЕГН *****, адрес: *****, *****, **на основание чл. 78, ал. 3 ГПК** сумата **1420,00 лева** – разноски, сторени в исковото производство пред СРС.

Решението подлежи на обжалване в двуседмичен срок от връчването му на страните с въззивна жалба пред Софийски градски съд.

Съдия при Софийски районен съд: _____